

Rodyklė:

Dėl Direktyvos 2014/24/ES išimčių:

- teikiant greitosios medicinos pagalbos paslaugas - 2. **C-465/17**, 10. **C-424/18**
- arbitražo, taikinimo ir kitos teisinės paslaugos - 8. **C-264/18**

Dėl pašalinimo pagrindų:

- tiekėjo pašalinimas dėl to, kad ankstesnę sutartį vykdant jis padarė esminį sutarties pažeidimą - 15. **C-267/18**
- tiekėjo pašalinimas, kai apskūstas sprendimas dėl ankstesnę sutartį vykdant padaryto esminio sutarties pažeidimo - 9. **C-41/18**
- susitarimas su kreditoriais – 3. **C-101/18**
- konkurencijos taisyklių pažeidimai (rimtas profesinis pažeidimas) – 7. **C-425/18**

Dėl nacionalinės teisės normos dėl subrangos ribojimo - 14. **C-63/18**

Dėl pasiūlymo atmetimo – 5. **C-309/18**

Dėl kandidato pasikeitimo riboto konkurso metu: 11. **C-697/17**

Dėl vidaus sandorių:

- valstybės nares teisė reglamentuoti vidaus sandorius 16. **C-285/18**
- Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 taikymas geležinkelių transporto paslaugų tiesioginiams susitarimams: 6. **C-253/18**

Dėl Direktyvos 2014/24/ES taikymo: sudarant profesinio aprūpinimo fondo sutartis - 4. **C-699/17**

Dėl Direktyvos 2004/17/ES (komunalinė direktyva) taikymo srities: veikla, skirta tinklams, kuriais siekiama visuomenei teikti paslaugas geležinkelių transporto srityje, teikti arba eksploatuoti – 1. **C-388/17**

Dėl peržiūros direktyvų taikymo (Direktyvos 92/13/ES, Direktyva 89/665/ES):

- teisės į veiksmingą teisminę apsaugą - 12. **C-620/17**
- konkurso laimėtojo priešpriešinys ieškinys – 13. **C-333/18**

2019 m.

**16. Teisingumo Teismo 2019 m. spalio 3 d. prejudicinis sprendimas byloje
Kauno miesto savivaldybė, Kauno miesto savivaldybės administracija dalyvaujant
UAB „Irgita“, UAB „Kauno švara“**

C-285/18

„<...>kadangi Direktyva 2014/24 neįpareigoja valstybių narių naudoti viešųjų pirkimų procedūros, ji taip pat neturėtų jų įpareigoti sudaryti vidaus sandorio, kai tenkinamos 12 straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos <...>“

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 2004/18/EB¹ 1 straipsnio 2 dalies a punkto ir 2 straipsnio, Direktyvos 2014/24/ES² 1, 12 ir 18 straipsnių, SESV 18, 49, 56 ir 106 straipsnių bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 36 straipsnio išaiškinimo.

Kauno miesto savivaldybės administracija (toliau - perkančioji organizacija) su UAB „Kauno švara“ (toliau – įmonė) sudarė paslaugų sutartį, kuri atitiko vidaus sandorio apibrėžimą. Šią sutartį teismui apskundė UAB „Irgita“, su kuria buvo sudaryta ankstesnė sutartis dėl tų pačių paslaugų teikimo. Lietuvos Respublikos pirmos instancijos teismas ieškinį atmetė, aukštesnės instancijos teismas – tenkino, perkančioji organizacija pateikė ieškinį Lietuvos aukščiausiajam teismui (LAT), kuris pateikė prejudicinius klausimus, kuriuos Teisingumo Teismas išaiškino atitinkamai:

1. Pirmuoju klausimu teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar situacija, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai perkančioji organizacija viešojo pirkimo sutarties su juridiniu asmeniu, kurį ji kontroliuoja analogiškai kaip savo tarnybas, sudarymo procedūrą pradėjo dar galiojant Direktyvai 2004/18, bet sutartis sudaryta jau panaikinus šią direktyvą, patenka į Direktyvos 2004/18 ar Direktyvos 2014/24 taikymo sritį.

Teisingumo Teismas išaiškino kad, situacija, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai perkančioji organizacija viešojo pirkimo sutarties su juridiniu asmeniu, kurį ji kontroliuoja analogiškai kaip savo tarnybas, sudarymo procedūrą pradėjo dar galiojant Direktyvai 2004/18, bet sutartis sudaryta po šios direktyvos panaikinimo, t. y. po 2016 m. balandžio

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

² 2004 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių

18 d., **patenka į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį**, jei perkančioji organizacija klausimą dėl to, ar privalėjo iš anksto skelbti konkursą viešojo pirkimo sutarčiai sudaryti, galutinai išsprendė po šios datos.

sudarymo
derinimo

tvarkos

2. Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmąjį klausimą, į antrąjį klausimą atsakyti nereikia, kadangi klausimas susijęs su Direktyvos 2004/18/ES taikymu.

3. a) Trečiojo klausimo a punktą Teisingumo Teismas reformulavo ir laikė, kad juo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje valstybė narė vidaus sandorių sudarymą, be kita ko, sieja su sąlyga, kad viešojo pirkimo sutarties sudarymas neleistų užtikrinti teikiamų paslaugų kokybės, jų prieinamumo ar nepertraukiamumo.

Teisingumo Teismas akcentavo teisę valstybės narėms laisvę rinktis reguliuoti vidaus sandorius, laikantis pagrindinių SESV nuostatų, visų pirma laisvo prekių judėjimo, įsisteigimo laisvės ir laisvo paslaugų teikimo, taip pat iš jų išplaukiančių principų, ir į trečiojo klausimo a punktą atsakė taip: Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad pagal ją nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, kurioje valstybė narė vidaus sandorio sudarymą, be kita ko, sieja su sąlyga, kad viešojo pirkimo sutarties sudarymas neleistų užtikrinti teikiamų paslaugų kokybės, jų prieinamumo ar nepertraukiamumo, jeigu etape iki viešojo pirkimo sutarties sudarymo pasirenkant konkretų paslaugų teikimo būdą paisoma vienodo požiūrio, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų.

b) Savo trečiojo klausimo b punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis, siejama su skaidrumo principu, turi būti aiškinama taip, kad valstybių narių taikomos vidaus sandorių sudarymo sąlygos turi būti įtvirtintos konkrečiose ir aiškiose pozityviosios viešųjų pirkimų teisės normose.

Į trečiojo klausimo b punktą Teisingumo Teismas atsakė taip: Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalis, siejama su skaidrumo principu, turi būti aiškinama taip, kad valstybių narių taikomos vidaus sandorių sudarymo sąlygos turi būti įtvirtintos konkrečiose ir aiškiose pozityviosios viešųjų pirkimų teisės normose, kurios turi būti pakankamai prieinamos, o jų taikymas – numatomas, kad būtų išvengta bet kokio savivalės pavojaus, o tai nagrinėjamu atveju turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

4. Savo ketvirtuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalies a–c punktuose numatytas sąlygas atitinkančio vidaus sandorio sudarymas pats savaime atitinka Sąjungos teisę.

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad tai, jog vidaus sandoris, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalį, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, nereiškia, kad valstybės narės ir perkančiosios organizacijos yra atleidžiamos nuo pareigos laikytis vienodo požiūrio, nediskriminavimo, proporcingumo ir skaidrumo principų. Šios direktyvos 31 konstatuojamojoje dalyje dėl viešojo sektoriaus subjektų bendradarbiavimo skelbiama, jog reikėtų užtikrinti, kad dėl šios rūšies bendradarbiavimo, kuriam minėta direktyva netaikoma, nebūtų iškreipta konkurencija privačių ekonominės veiklos vykdytojų atžvilgiu.

Nagrinėjamu atveju būtent prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar sudarydama pagrindinėje byloje nagrinėjamą vidaus sandorį, kurio dalykas iš dalies sutampa su viešojo pirkimo laimėtojos Irgita vykdomos viešojo pirkimo sutarties dalyku, perkančioji organizacija nepažeidė savo sutartinių prievolių pagal šią sutartį, taip pat skaidrumo principo, jei paaiškėtų, kad pastaroji nepakankamai aiškiai apibrėžė savo poreikius, be kita ko, neužtikrinusi minimalaus kiekio paslaugų užsakymo iš viešojo pirkimo laimėtojos, arba kad minėtas sandoris yra su Irgita sudarytos sutarties sąlygų esminis pakeitimas.

Teisingumo Teismas išaiškino, kad vidaus sandorio, kuris tenkina Direktyvos 2014/24 12 straipsnio 1 dalies a–c punktuose numatytas sąlygas, sudarymas nėra pats savaime atitinkantis Sąjungos teisę.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62018CJ0285&lang1=en&lang2=LT&type=TXT&ancre=>

2019 m.

**15. Teisingumo Teismo 2019 m. spalio 3 d. prejudicinis sprendimas byloje
Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 SA
prieš
Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA**

C-267/18

„<...>iš Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies g punkto formuluotės matyti, kad dalyvio padarytas pažeidimas turi būti pakankamai rimtas, kad būtų pateisintas sutarties nutraukimas atsižvelgiant į proporcingumo principą<...>“

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 2014/24/ES¹ 57 straipsnio 4 dalies g punkto² išaiškinimo.

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 SA* (toliau – *Delta*) ir *Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA* (toliau – perkančioji organizacija) ginčą dėl *Delta* pašalinimo iš viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros. Perkančioji organizacija pašalino įmonių grupę *Delta, Aleandri SpA ir Luca Way Srl* (toliau – *ATE Nr. 2*) iš viešųjų pirkimų procedūros, kadangi su Deltos vadovaujama laikinąja įmonių grupe (*ATE Nr.1*) dėl esminio pažeidimo buvo nutraukta ankstesnė viešųjų pirkimų sutartis dėl to, kad *ATE Nr.1* pasitelkė subrangovą, prieš tai negavusi perkančiosios organizacijos pritarimo.

Curtea de Apel București (Bukarešto apeliacinis teismas) nutarė Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:
„Ar Direktyvos [2014/24] 57 straipsnio 4 dalies g punktas gali būti aiškinamas taip, kad viešojo pirkimo sutarties nutraukimas dėl to, kad dalis darbų buvo perduota vykdyti subrangovui be perkančiosios organizacijos leidimo, laikytinas ankstesnėje sutartyje nustatyto esminio reikalavimo vykdymu su dideliais arba nuolatiniais trūkumais, dėl kurio ekonominės veiklos vykdytojas pašalinamas iš viešojo pirkimo procedūros?“

Pastabos:

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

² „Perkančiosios organizacijos gali pašalinti arba gali būti valstybių narių įpareigos pašalinti iš dalyvavimo pirkimo procedūroje [pirkimo procedūros] ekonominės

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismas nuroė, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2014/24/ES 57 straipsnio 4 dalies formuluotės, Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino perkančiajai organizacijai – ir tik jai – suteikti įgaliojimus dalyvių atrankos etape įvertinti, ar kandidatas arba dalyvis turi būti pašalintas iš viešojo pirkimo procedūros (2019 m. birželio 19 d. Sprendimo Meca, C 41/18, 34 punktas). Tokia pozicija grindžiama tuo, kad šis pašalinimo pagrindas neprivalomas. Šiame straipsnyje nurodytas neprivalomasis pašalinimo pagrindas grindžiamas svarbiausiu sutartį sudariusio konkurso laimėtojo santykių su perkančiąja organizacija veiksmu – laimėtojo patikimumu, kuriuo grindžiamas perkančiosios organizacijos pasitikėjimas juo (2019 m. birželio 19 d. Sprendimo Meca, C 41/18, 30 punktas). Perkančiosios organizacijos ir konkurso laimėtojo pasitikėjimo santykių užmezgimas reiškia, kad perkančioji organizacija neturi būti automatiškai saistoma kitos perkančiosios organizacijos atlikto vertinimo per ankstesnį viešąjį pirkimą tam, kad, ji galėtų, be kita ko, ypatingą dėmesį skirti proporcingumo principui, taikydama neprivalomuosius pašalinimo pagrindus (2019 m. birželio 19 d. Sprendimo Meca, C 41/18, 30 ir 32 punktai). Iš tiesų pagal šį principą reikalaujama, kad perkančioji organizacija pati išnagrinetų ir įvertintų faktines aplinkybes, remdamasi visomis reikšmingomis aplinkybėmis, visų pirma sprendimu nutraukti sutartį ir proporcingumo principu, ji turi rūpestingai ir nešališkai išnagrineti, ar šis ekonominės veiklos vykdytojas, jos nuomone, atsakingas už didelius ar nuolatinius trūkumus, padarytus vykdant šioje sutartyje jam numatytą esminį reikalavimą, dėl kurių gali nutrūkti pasitikėjimo atitinkamu ūkio subjektu santykiai.

Pagrindinės bylos aplinkybėmis CNAIR turi:

- nustatyti, ar, jos nuomone, tai, kad ATE Nr. 1 pasitelkė subrangovą, prieš tai nepaprašiusi išankstinio savivaldybės pritarimo, yra didelis trūkumas, ir, jei taip, ar šis trūkumas turėjo įtakos vykdant esminį reikalavimą, nustatytą viešojo pirkimo sutarties Nr. 1 laimėtojui. Tam turi įtakos tai, kokia didelė buvo subrangovui patikėta viešojo pirkimo sutarties dalis, ir, nustatyti, ar subrangovo įsikišimas turėjo neigiamą poveikį šios sutarties vykdymui.
- išnagrineti, ar sutartyje, susijusioje su šiuo viešuoju pirkimu, konkurso laimėtojui buvo numatyta pareiga pačiam asmeniškai ją įvykdyti, o gal joje buvo numatyta, kad subrangovų pasitelkimas siejamas su išankstinio savivaldybės leidimo gavimu.
- nustatyti, ar subrangovo pasitelkimas negali prilygti esminiam pasiūlymo, kurį suformulavo konkurso laimėtojas, pakeitimui (2010 m. balandžio 13 d. Sprendimo Wall, C 91/08, 39 punktas), nes juo nustatomos sąlygos, kurios, jei būtų numatytos vykstant ankstesnei sutarties sudarymo procedūrai, būtų leidusios dalyvauti kitiems dalyviams nei tie, kuriems leista dalyvauti iš pradžių, arba jos būtų leidusios atrinkti kitą pasiūlymą nei tas, kuris atrinktas iš pradžių (2008 m. birželio 19 d. Sprendimo presstext Nachrichtenagentur, C–454/06, 35 punktas);

veiklos vykdytojams esantiems [vykdytojus, esančius] bet kurioje iš šių situacijų:

<...>

g) kai ekonominės veiklos vykdytojas vykdydamas ankstesnę viešąją [viešojo pirkimo] sutartį, ankstesnę sutartį su perkančiuoju subjektu arba ankstesnę koncesijos sutartį, nustatytą esminį reikalavimą vykdė su dideliais arba nuolatiniais trūkumais ir dėl to ta ankstesnė sutartis buvo nutraukta anksčiau laiko, buvo pareikalauta atlyginti žalą ar taikomos kitos panašios sankcijos;

h) kai ekonominės veiklos vykdytojas rimtai iškreipė faktus pateikdamas informaciją, reikalingą patikrinti, ar nėra pagrindų pašalinti, arba patikrinti atitiktį atrankos kriterijams, nuslėpė tokią informaciją arba negalėjo pateikti patvirtinamųjų dokumentų, reikalaujamų pagal 59 straipsnį, arba <...>“.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Be to, CNAIR turi įvertinti, ar neinformavusi apie nutrauktą viešojo pirkimo sutartį Nr. 1, ATE Nr. 2 nepateikė melagingos informacijos apie savo padėtį, kaip numatyta Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies h punkte².

Šiomis aplinkybėmis į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies g punktas turi būti aiškinamas taip, jog tai, kad ekonominės veiklos vykdytojas be perkančiosios organizacijos pritarimo pasitelkė subrangovą daliai darbų pagal ankstesnę viešojo pirkimo sutartį atlikti ir dėl to ta sutartis buvo nutraukta, yra didelis arba nuolatinis trūkumas vykdant šioje sutartyje nustatytą esminį reikalavimą, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, ir dėl to gali pateisinti šio ekonominės veiklos vykdytojo pašalinimą iš vėlesnės viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros, jeigu įvertinusi ekonominės veiklos vykdytojo, su kuriuo nutraukta ankstesnė viešojo pirkimo sutartis, sąžiningumą ir patikimumą perkančioji organizacija, kuri organizuoja šią vėlesnę viešojo pirkimo procedūrą, mano, kad dėl tokios subrangos išnyksta pasitikėjimas atitinkamu ekonominės veiklos vykdytoju.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218622&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1640705>

2019 m.

**14. Teisingumo Teismo 2019 m. rugsėjo 26 d. prejudicinis sprendimas byloje Vitali SpA
prieš Autostrade per l'Italia SpA**

C-63/18

„<...> Sąjunga suinteresuota viešojo pirkimo srityje skatinti konkursų atvirumą konkurencijai. Pasitelkiant subrangovus ir taip galimai skatinant smulkias ir vidutines įmones dalyvauti viešojo pirkimo sutarčių rinkoje prisidedama prie šio tikslo siekimo<...>“

Bylos esmė:

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar SESV 49 ir 56 straipsnius ir Direktyvą 2014/24 reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės norma, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią konkurso dalyvis gali tretiesiems asmenims subrangos sutartimi pavesti įvykdyti ne didesnę kaip 30 % pirkimo sutarties dalį.

Teisingumo Teismas akcentavo, kad pagal suformuotą jurisprudenciją Sąjunga suinteresuota viešojo pirkimo srityje skatinti konkursų atvirumą konkurencijai. Pasitelkiant subrangovus ir taip galimai skatinant smulkias ir vidutines įmones dalyvauti viešojo pirkimo sutarčių rinkoje prisidedama prie šio tikslo siekimo (šiuo klausimu žr. 2017 m. balandžio 5 d. Sprendimo Borta, C-298/15, 48 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

2016 m. liepos 14 d. Sprendimo *Wrocław – Miasto na prawach powiatu* (C-406/14) 35 punkte aiškindamas Direktyvą 2004/18 Teisingumo Teismas nusprendė, kad viešojo darbų pirkimo dokumentuose nurodyta sąlyga, kuria nustatomi apribojimai pasitelkti subrangovus abstrakčiai apibrėžtai tam tikrai procentinei tos sutarties daliai vykdyti, neatsižvelgiant į galimybę patikrinti galimų subrangovų pajėgumus ir neminint subrangos pagrindu atliktinų darbų esminių aspektų, yra nesuderinama su šia direktyva, kuri buvo taikoma bylai, kurioje priimtas tas sprendimas.

Italijos Vyriausybė atkreipia dėmesį į tai, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas subrangos apribojimas pateisinamas, atsižvelgiant į konkrečias Italijai būdingas aplinkybes, kai subranga visada buvo viena iš priemonių įgyvendinti nusikalstamus ketinimus. Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad kova su organizuoto nusikalstamumo skverbimosi į viešojo pirkimo sektorių reiškiniu yra teisėtas tikslas, kuriuo galima pateisinti viešojo pirkimo procedūroms taikomų pagrindinių taisyklių ir SESV įtvirtintų pagrindinių principų apribojimą (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *Impresa Edilux ir SICEF*, C-425/14, 27 ir 28 punktus), vis dėlto, net jei kiekybinį naudojimosi subranga ribojimą būtų galima laikyti priemone, padedančia kovoti su tokiu reiškiniu, toks apribojimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, viršija tai, kas būtina šiam tikslui pasiekti. Italijos teisės aktų leidėjo tikslu galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis.

Pagrindinėje byloje nagrinėjamoje teisės normoje bendrai ir abstrakčiai draudžiama naudoti subranga, viršijančia nustatytą atitinkamos viešojo pirkimo sutarties procentinę dalį, ir šis draudimas taikomas, neatsižvelgiant į tai, kokiam ekonomikos sektoriuje sudaroma viešojo pirkimo sutartis, dėl kokio pobūdžio darbų arba su kokiais subrangovais. Be to, toks bendras draudimas nepalieka perkančiajai organizacijai galimybės įvertinti kiekvieną atvejį atskirai (pagal analogiją žr. 2017 m. balandžio 5 d. Sprendimo Borta, C-298/15, EU:C:2017:266, 54 ir 55 punktus).

Pastabos:

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

Į prejudicinį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvą 2014/24 reikia aiškinti taip: pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią konkurso dalyvis gali tretiesiems asmenims subrangos sutartimi pavesti įvykdyti ne didesnę kaip 30 % pirkimo sutarties dalį.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=218281&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2324567>

2019 m.

**13. Teisingumo Teismo 2019 m. rugsėjo 5 d. prejudicinis sprendimas byloje Lombardi Srl
prieš Comune di Auletta, Delta Lavori SpA, MSM Ingegneria Srl,
dalyvaujant Robertazzi Costruzioni Srl**

C-333/18

„<...>dėl valstybių narių proceso autonomijos principo pakanka priminti, kad šis principas bet kokių atveju negali pateisinti nacionalinės teisės nuostatų, dėl kurių Sąjungos teisės suteiktų teisių įgyvendinimas taptų praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas<...>“

Bylos esmė:

Dėl Auletos savivaldybės viešojo darbų pirkimo *Lombardi*, kuri galutiniame sąraše liko trečia, *Tribunale amministrativo regionale per la Campania* (Kampanijos regiono administracinis teismas, Italija) pateikė prieštaravimą dėl leidimo dalyvauti konkurse, pirma, konkurso laimėtojai *Delta Lavori*, nes jos nurodytas projektuotojas, t. y. *Msm Ingegneria*, neatitiko techninėse specifikacijoje nustatytų reikalavimų, ir, antra, antrą vietą užėmusiai laikinajai įmonių grupei *Robertazzi Costruzioni Srl – Giglio Costruzioni Srl*. *Delta Lavori* prašė atmesti ieškinį ir pateikė priešpriešinį ieškinį, kuriame nurodė, kad *Lombardi* turėjo būti pašalinta iš viešojo pirkimo procedūros, nes vykstant procedūrai ji tapo neatitinkanti pranešime apie konkursą nurodytų sąlygų.

Pastabos:

¹ 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 89/665/EEB¹ 1 straipsnio 1 dalies trečios pastraipos ir 3 dalies² išaiškinimo.

Teisingumo Teismas pabrėžė, kad Iš Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečios pastraipos ir 3 dalies matyti, jog tam, kad peržiūros procedūros dėl perkančiosios organizacijos priimtų sprendimų būtų laikomos veiksmingomis, jomis turėtų galėti pasinaudoti bet kuris asmuo, kuris yra arba buvo suinteresuotas, kad su juo būtų sudaryta konkreti sutartis, ir kuriam dėl nurodomo Sąjungos teisės viešųjų pirkimų srityje ar šią teisę perkeliančių nuostatų pažeidimo buvo padaryta žala ar kilo tokios žalos rizika. Taigi, kai po viešojo pirkimo konkurso du jo dalyviai pateikia ieškinius dėl vienas kito pašalinimo iš konkurso, abu šie dalyviai yra suinteresuoti, kad su jais būtų sudaryta konkreti sutartis, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 22 punkte nurodytas nuostatas. Viena vertus, vieno konkurso dalyvio pašalinimas gali lemti, kad kitas konkurso dalyvis sutartį pasirašys tiesiogiai pagal tą pačią procedūrą. Kita vertus, pašalinus abu konkurso dalyvius ir pradėjus naują viešojo pirkimo procedūrą, kiekvienas iš konkurso dalyvių galėtų joje dalyvauti ir taip netiesiogiai laimėti sutartį (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *PFE*, C-689/13, 27 punktą).

Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nustatytas principas, pagal kurį abipusių ieškinių dėl pašalinimo iš konkurso tikslai iš principo laikytini lygiaverčiais, todėl juos gavę teismai negali pagrindinio ieškinių dėl pašalinimo iš konkurso pripažinti nepriimtiniu pagal nacionalines procesines normas, pagal kurias pirmenybė teikiama kito konkurso dalyvio pateiktam priešpriešiniam ieškiniui (2013 m. liepos 4 d. Sprendimo *Fastweb*, C-100/12, 33 punktas ir 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *PFE*, C-689/13, 24 punktas). Šis principas taip pat taikomas, kai, kaip ir pagrindinėje byloje, kiti konkurso dalyviai pateikė pasiūlymus per viešojo pirkimo procedūrą, tačiau ieškiniai dėl vienas kito pašalinimo iš konkurso nesusiję su pasiūlymais, kurie yra žemiau klasifikuojami nei pasiūlymai, dėl kurių pareikšti minėti ieškiniai dėl pašalinimo iš konkurso.

Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, atitinkamos viešojo pirkimo procedūros dalyvių skaičius, ieškinius pateikusių dalyvių skaičius ir jų nurodytų pagrindų skirtumai neturi reikšmės šio sprendimo 25 punkte nurodytoje jurisprudencijoje nustatyto principo taikymui (žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *PFE*, C-689/13, 29 punktą).

Į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa ir 3 dalis turi būti aiškinamos kaip draudžiančios, kad konkurso dalyvio, kuris suinteresuotas pasirašyti konkrečią sutartį ir kuris dėl nurodomo Sąjungos teisės viešojo pirkimo srityje ar šią teisę perkeliančių normų pažeidimo patyrė ar gali patirti žalą, pagrindinis ieškinytis, kuriuo siekiama, kad kitas konkurso dalyvis būtų pašalintas, pagal nacionalines procesines normas ar jurisprudenciją, susijusią su ieškinių dėl dalyvių vienas kito pašalinimo nagrinėjimu, būtų pripažintas nepriimtiniu neatsižvelgiant į viešojo pirkimo konkurso dalyvių skaičių ir ieškinius pareiškusių tokių dalyvių skaičių.

prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo

² Direktyvos 89/665 1 straipsnyje nustatyta:

„1. <...> Valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad [viešojo pirkimo] sutarčių, kurias apima Direktyvos 2004/18/EB taikymo sritis, atveju perkančiųjų organizacijų priimti sprendimai galėtų būti veiksmingai ir visų pirma kuo greičiau peržiūrėti šios direktyvos 2–2f straipsniuose nurodytomis sąlygomis remiantis tuo, kad tokiais sprendimais buvo pažeisti viešuosius pirkimus reglamentuojantys Bendrijos teisės aktai arba nacionalinės taisyklės, kuriomis tie teisės aktai perkeliama į nacionalinę teisę.

<...>

3. Valstybės narės turi užtikrinti, kad būtų peržiūros procedūros, kuriomis pagal išsamias taisykles, kurias gali nustatyti valstybės narės, galėtų pasinaudoti bent bet kuris asmuo, kuris yra arba buvo

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=C19484865B7C8A645A0C42DB2C6F9F09?text=&docid=217491&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2312467>

suinteresuotas gauti konkrečią sutartį ir kuriam dėl tariamo pažeidimo buvo padaryta žala ar kilusi tokios žalos rizika. <...>“

2019 m.

**12. Teisingumo Teismo 2019 m. liepos 29 d. prejudicinis sprendimas byloje Hochtief Solutions AG Magyarországi Fióktelepe
prieš Fővárosi Törvényszék**

C-620/17

„<...> *Sajungos teisės pažeidimas yra pakankamai aiškus, jeigu jis padarytas akivaizdžiai nepaisant Teisingumo Teismo jurisprudencijos atitinkamoje srityje*<...>“

Bylos esmė:

Dėl pirmojo, antrojo, aštuntojo ir dešimtojo klausimų

Šiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo pateikti gairių visų pirma dėl Teisingumo Teismo nustatytų principų, reglamentuojančių valstybės narės atsakomybę už žalą, padarytą asmenims dėl galutinės instancijos nacionalinio teismo padaryto Sąjungos teisės pažeidimo. Nacionalinis teismas iš esmės klausia, ar šie principai turi būti aiškinami taip, kad, pirma, atitinkamos valstybės narės atsakomybė turi būti vertinama remiantis nacionaline teise, antra, *res judicata* principas neleidžia pripažinti šios valstybės narės atsakomybės, trečia, yra pakankamai aiškus Sąjungos teisės pažeidimas, kai galutinės instancijos teismas atsisako pateikti Teisingumo Teismui pasiūlytą klausimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo, ir, ketvirta, pagal juos draudžiama nacionalinės

Pastabos:

¹ 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyva 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

teisės norma, pagal kurią prie žalos, kuri gali būti atlyginama, nepriskiriamos išlaidos, kurias bylos šalis patyrė dėl ginčijamo teismo sprendimo.

Dėl valstybės narės atsakomybės už jai priskiriamais Sąjungos teisės pažeidimais privatiems asmenims padarytą žalą atsiradimo sąlygų Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad nukentėję privatūs asmenys turi teisę į žalos atlyginimą, jeigu įvykdytos trys sąlygos: pažeista Sąjungos teisės norma siekiama suteikti privatiems asmenims teisių, jos pažeidimas yra pakankamai aiškus ir yra tiesioginis priežastinis ryšys tarp to pažeidimo ir šių asmenų patirtos žalos (2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *Tomášová*, 22 punktas). Valstybės narės atsakomybei už Sąjungos teisės pažeidžiančiu galutinės instancijos nacionalinio teismo sprendimu padarytą žalą taikytinos tos pačios sąlygos (2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *Tomášová*, C-168/15, 23 punktas). Iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos taip pat matyti, kad sąlygas, leidžiančias nustatyti valstybių narių atsakomybę už Sąjungos teisės pažeidimais privatiems asmenims padarytą žalą, iš principo turi taikyti nacionaliniai teismai, laikydamiesi Teisingumo Teismo pateiktų šio taikymo gairių (2018 m. spalio 4 d. Sprendimo *Kantarev*, C-571/16, EU:C:2018:807, 95 punktas).

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad neatmestina galimybė, kad remiantis nacionaline teise valstybės atsakomybė gali kilti ir ne tokiomis griežtomis sąlygomis (2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Köbler*, C 224/01, 57 punktas). Remiantis tuo, darytina išvada, kad Sąjungos teisė nedraudžia nacionalinės teisės normos, kurioje numatytos švelnesnės nei šio sprendimo 35 punkte minėtos Teisingumo Teismo jurisprudencijoje įtvirtintos sąlygos valstybės narės atsakomybei už žalą, padarytą asmenims dėl jai priskirtinų Sąjungos teisės pažeidimų, atsirasti.

Taip pat, kaip matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, *res judicata* galios principas nedraudžia pripažinti valstybės narės atsakomybės dėl galutinės instancijos teismo sprendimo, kuriuo pažeidžiama Sąjungos teisės norma, principo. Iš tiesų, visų pirma dėl to, kad tokiu sprendimu padarytas pagal Sąjungos teisę kylančių teisių pažeidimas paprastai nebegali būti ištaisytas, iš asmenų negali būti atimta galimybė patraukti valstybę atsakomybėn siekiant, pasinaudojus tokia priemone, teisiškai apginti savo teises (2018 m. spalio 24 d. Sprendimo *XC ir kt.*, C-234/17, 58 punktas ir jame nurodytą jurisprudenciją).

Bet kuriuo atveju Sąjungos teisės pažeidimas yra pakankamai aiškus, jeigu jis padarytas akivaizdžiai nepaisant Teisingumo Teismo jurisprudencijos atitinkamoje srityje (žr. 2016 m. liepos 28 d. Sprendimo *Tomášová*, C-168/15, EU:C:2016:602, 26 punktą).

² 1992 m. vasario 25 d. Tarybos direktyva 92/13/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Bendrijos taisyklių taikymą viešųjų pirkimų tvarkai vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, suderinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Teisingumo Teismas į pirmąjį, antrąjį, aštuntąjį ir dešimtąjį klausimus atsakė taip, kad valstybės narės atsakomybei už žalą, kurią lėmė nacionalinio galutinės instancijos teismo sprendimu padarytas Sąjungos teisės normos pažeidimas, taikomos Teisingumo Teismo, visų pirma 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo Köbler (C 224/01, EU:C:2003:513) 51 punkte, nustatytos sąlygos, tačiau neatmestina galimybė, kad remiantis nacionaline teise šios valstybės atsakomybė gali kilti ir ne tokiomis griežtomis sąlygomis. Ši atsakomybė negali būti netaikoma vien dėl to, kad tas sprendimas įsiteisėjo. Nustatydamas šią atsakomybę nacionalinis teismas, kuriam pateiktas prašymas atlyginti žalą, atsižvelgdamas į visus nagrinėjamą situaciją apibūdinančius veiksnius, turi įvertinti, ar galutinės instancijos nacionalinis teismas padarė pakankamai aiškų Sąjungos teisės pažeidimą, nes akivaizdžiai nepaisė taikytinos Sąjungos teisės, įskaitant reikšmingą Teisingumo Teismo jurisprudenciją. Kita vertus, Sąjungos teisė draudžia nacionalinės teisės normą, pagal kurią šalies dėl nepalankaus nacionalinio teismo sprendimo patirtos išlaidos tokiu atveju apskritai nelaikomos atlygintina žala.

Dėl trečiojo, ketvirtojo, penktojo ir šeštojo klausimų

Trečiuoju, ketvirtuoju, penktuoju ir šeštuoju klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia, kad Teisingumo Teismas išaiškintų, ar Sąjungos teisė, visų pirma Direktyva 89/665/ES¹ ir Direktyva 92/13/ES², taip pat lygiavertiškumo ir veiksmingumo principai turi būti aiškinami taip, kad jais nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos neleidžiama peržiūrėti tos valstybės narės teismo įsiteisėjusio sprendimo, priimto išnagrinėjus skundą dėl perkančiosios organizacijos akto panaikinimo, tačiau nenagrinėjant klausimo, kurio nagrinėjimas numatytas ankstesniame Teisingumo Teismo sprendime, priimtame atsakant į toje byloje, kurioje nagrinėtas šis ieškinys dėl panaikinimo, pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą.

Teisingumo Teismas nurodė, kad Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalyje ir Direktyvos 92/13 1 straipsnio 1 dalyje valstybėms narės nustatyta pareiga imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad sutarčių, kurios patenka į šių direktyvų taikymo sritį, sudarymo atveju perkančiųjų organizacijų priimti sprendimai galėtų būti veiksmingai ir visų pirma kuo greičiau peržiūrėti remiantis tuo, kad tokiais sprendimais buvo pažeisti viešuosius pirkimus reglamentuojantys Sąjungos teisės aktai arba nacionalinės taisyklės, kuriomis tie teisės aktai perkeliama į nacionalinę teisę (2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Star Storage ir kt.*, C-439/14 ir C-488/14, 39 punktas). Šiomis nuostatomis, skirtomis ūkio subjektams apsaugoti nuo perkančiosios organizacijos savivalės, siekiama užtikrinti, kad visose valstybėse narėse egzistuotų veiksmingi peržiūros mechanizmai, kad būtų garantuotas veiksmingas Sąjungos taisyklių viešojo pirkimo sutarčių

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

sudarymo srityje taikymas, ypač tame etape, kai pažeidimus dar galima ištaisyti (2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Star Storage ir kt.*, C-439/14 ir C-488/14, 41 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

Reikia priminti *res judicata* principo svarbą ir Sąjungos teisės, ir nacionalinės teisės sistemose. Kad būtų užtikrintas teisės ir teisinių santykių stabilumas ir geras teisingumo vykdymas, svarbu, jog teismų sprendimai, kurie, išnaudojus visas galimas teisių gynimo priemones arba pasibaigus naudojimosi jomis numatytiems terminams, tampa galutiniai, nebegalėtų būti ginčijami (2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Târşia*, C-69/14, 28 punktą). Taigi Sąjungos teisė nenustato nacionaliniam teismui pareigos netaikyti vidaus proceso taisyklių, suteikiančių teismo sprendimui *res judicata* galią, net jeigu tai leistų ištaisyti su šia teise nesuderinamą nacionalinę situaciją (2015 m. spalio 6 d. Sprendimo *Târşia*, C-69/14, 29 punktą).

Į trečiąjį, ketvirtąjį, penktąjį ir šeštąjį klausimus turi būti atsakyta, kad Sąjungos teisė, visų pirma Direktyva 89/665 ir Direktyva 92/13, taip pat lygiavertiškumo ir veiksmingumo principai turi būti aiškinami taip, kad jais nedraudžiami valstybės narės teisės aktai, pagal kuriuos neleidžiama peržiūrėti tos valstybės narės teismo įsiteisėjusio sprendimo, priimto išnagrinėjus skundą dėl perkančiosios organizacijos akto panaikinimo, tačiau nenagrinėjant klausimo, kurio nagrinėjimas numatytas ankstesniame Teisingumo Teismo sprendime, priimtame atsakant į toje byloje, kurioje nagrinėtas šis skundas dėl panaikinimo, pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Vis dėlto, jeigu taikytinos vidaus proceso teisės normos apima nacionalinio teismo galimybę peržiūrėti įsiteisėjusį teismo sprendimą siekiant ištaisyti dėl šio sprendimo susiklosčiusią situaciją, kad ji atitiktų ankstesnį galutinį nacionalinio teismo sprendimą, apie kurį teismas, priėmęs pirmąjį sprendimą, ir bylos, kurioje jis priimtas, šalys, jau žinojo, šia galimybe, vadovaujantis lygiavertiškumo ir veiksmingumo principais, turėtų būti pasinaudota pirmiausia, kad būtų atkurta situacijos atitiktis Sąjungos teisei, kaip ji išaiškinta ankstesniame Teisingumo Teismo sprendime.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=216546&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=8572949>

2019 m.

**11. Teisingumo Teismo 2019 m. liepos 11 d. prejudicinis sprendimas byloje
Telecom Italia SpA prieš
Ministero dello Sviluppo Economico, Infrastrutture e telecomunicazioni per l'Italia (Infratel Italia) SpA,
dalyvaujant OpEn Fiber SpA,**

C-697/17

Būtinybė, kad išankstinę atranką įveikęs kandidatas ir pasiūlymą pateikęs kandidatas teisiškai ir faktiškai sutaptų

„<...> perkančiosios organizacijos interesams neprieštarauja tai, kad išankstinę atranką įveikęs kandidatas padidintų savo ekonominį ir techninį pajėgumą <...>“

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 2014/24/ES¹ dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014, p. 65), 28 straipsnio 2 dalies² išaiškinimo. Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 28 straipsnio 2 dalies pirmas sakinytis turi būti aiškinamas taip, jog pagal jį, atsižvelgiant į išankstinę atranką įveikusią ekonominės veiklos vykdytojų ir tų, kurie pateikė pasiūlymus, teisinio ir faktinio tapatumo reikalavimą, draudžiama, kad, vykstant ribotam konkursui dėl viešojo pirkimo sutarties sudarymo, išankstinę atranką įveikęs kandidatas, kuris pagal sujungimo susitarimą, sudarytą laikotarpiu nuo išankstinės atrankos etapo pabaigos iki pasiūlymų pateikimo etapo pabaigos ir įvykdytą jau pasibaigus šiam pateikimo etapui, įsipareigoja prisijungti kitą iš anksto atrinktą kandidatą, galėtų pateikti pasiūlymą.

2016 m. gegužės mėn. *Infratel* pradėjo riboto konkurso procedūrą, siekdama sudaryti viešojo pirkimo sutartį dėl viešojo ultraplačiajuosčio ryšio pasyviojo tinklo statybos, priežiūros ir valdymo keliuose Italijos regionuose. Dėl kiekvienos iš penkių dalių paraiškas dalyvauti konkurse pateikė *Telecom Italia* ir, be kita ko, *Metroweb Sviluppo Srl* ir *Enel OpEn Fiber SpA* (toliau – *OpEn Fiber*). Nors *Metroweb Sviluppo* įveikė išankstinę atranką, nepateikė galutinio

Pastabos:

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

² 28 str. 2 d. *“Pasiūlymus gali teikti tik tie ekonominės veiklos vykdytojai, kuriuos perkančioji*

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

pasiūlymo. Visose penkiose konkurso dalyse pirmą vietą užėmė *OpEn Fiber*, o *Telecom Italia* – antrą vietą, išskyrus 4 konkurso dalį, kurioje ši liko trečia.

Nuo išankstinės atrankos etapo pabaigos iki 2016 m. spalio 17 d., t. y. pasiūlymų pateikimo termino pabaigos, kontroliuojančiosios bendrovės *Enel SpA* ir *Metroweb Italia SpA* 2016 m. spalio 10 d. sudarė teisiškai privalomą bendrąjį susitarimą, pagal kurį *OpEn Fiber* įsigijo visas *Metroweb SpA*, kuriai priklausė *Metroweb Sviluppo*, akcijas; dėl šio įsigijimo *Metroweb SpA*, taigi ir *Metroweb Sviluppo*, buvo prijungta prie *OpEn Fiber*. Įgyvendinant šį bendrąjį susitarimą, 2017 m. sausio 23 d. nuspręsta prijungti *Metroweb Sviluppo* prie *OpEn Fiber*.

Teisingumo Teismas konstatavo, kad Direktyvos 2014/24 28 straipsnio 2 dalyje reikalaujama teisinio ir faktinio išankstinę atranką įveikusių ekonominės veiklos vykdytojų ir tų, kurie pateikė pasiūlymus, tapatumo. Anksčiau nagrinėtoje byloje (2016 m. gegužės 24 d. Sprendimas *MT Højgaard ir Züblin*, C-396/14) Teisingumo Teismas nustatė du kriterijus, kurie turi būti tenkinami nepaisant faktinio ekonominės veiklos vykdytojo nesutapimo:

- ekonominės veiklos vykdytojas atitinka perkančiosios organizacijos iš pradžių nustatytus reikalavimus, ir
- tolesnis dalyvio dalyvavimas viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūroje neturi pabloginti kitų dalyvių konkurencinės padėties.

Reikia pažymėti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama kitokia situacija – vienas iš dalyvių padidino savo pajėgumus, įsigydamas kitą iš anksto atrinktą dalyvį. Teisingumo Teismas pažymėjo, kad perkančiosios organizacijos interesams neprieštarauja tai, kad išankstinę atranką įveikęs kandidatas padidintų savo ekonominį ir techninį pajėgumą. Netgi gali būti laikoma normalu, kad kandidatas imasi priemonių, kurios leidžia jam užtikrinti savo pajėgumą, siekiant tinkamai vykdyti sutartį. Šis ekonominio ir techninio pajėgumo padidinimas gali apimti kitų ekonominės veiklos vykdytojų išteklių naudojimą ir prireikus dalinį arba visišką ekonominės veiklos vykdytojo, įskaitant toje pačioje derybų procedūroje dėl viešojo pirkimo sutarties sudarymo dalyvaujantį ekonominės veiklos vykdytoją, prijungimą.

Dėl antro kriterijaus pažymėtina tai, kad jeigu dėl dviejų išankstinę atranką įveikusių dalyvių susijungimo negalima atmesti galimybės, kad prieš įvykdydamos sujungimo sandorį suinteresuotosios šalys galėjo pasikeisti jautria informacija apie viešojo pirkimo procedūrą. Dėl šios aplinkybės kitą dalyvį prisijungiantis dalyvis, teikdamas pasiūlymą,

organizacija pakvietė tai padaryti įvertinusi pateiktą informaciją. Pagal 65 straipsnį perkančiosios organizacijos gali apriboti tinkamų kandidatų, kviečiamų dalyvauti procedūroje, skaičių.”

galėtų įgyti nepagrįstą pranašumą, palyginti su kitais dalyviais, ir neišvengiamai pablogintų tų kitų dalyvių konkurencinę padėtį (pagal analogiją žr. 2018 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Specializuotas transportas*, C-531/16, 29 punktas).

Teisingumo Teismas nusprendė, kad Direktyvos 2014/24 28 straipsnio 2 dalies pirmas sakinytis turi būti aiškinamas taip, jog pagal jį, atsižvelgiant į išankstinę atranką įveikusią ekonominės veiklos vykdytojų ir tų, kurie pateikė pasiūlymus, teisinio ir faktinio tapatumo reikalavimą, nedraudžiama, kad, vykstant ribotam konkursui dėl viešojo pirkimo sutarties sudarymo, išankstinę atranką įveikęs kandidatas, kuris pagal sujungimo susitarimą, sudarytą laikotarpiu nuo išankstinės atrankos etapo pabaigos iki pasiūlymų pateikimo etapo pabaigos ir įvykdytą jau pasibaigus šiam pateikimo etapui, įsipareigoja prisijungti kitą iš anksto atrinktą kandidatą, galėtų pateikti pasiūlymą.

Bylos nuoroda: <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62017CJ0697&lang1=en&type=TXT&ancre=>

2019 m.

**10. Teisingumo Teismo 2019 m. birželio 20 d. prejudicinis sprendimas byloje
Italy Emergenza Cooperativa Sociale, Associazione Volontaria di Pubblica Assistenza „Croce Verde“
prieš Ulss 5 Polesana Rovigo, Regione del Veneto,
dalyvaujant: Regione del Veneto, Croce Verde Adria, Italy Emergenza Cooperativa Sociale, Associazione Nazionale
Pubbliche Assistenze (Organizzazione nazionale di volontariato) – ANPAS ODV, Associazione Nazionale Pubblica
Assistenza (ANPAS) – Comitato regionale Liguria, Confederazione Nazionale delle Misericordie d’Italia**

C-424/18

„<...>tam, kad būtų galima taikyti šią išimtį, ne tik būtinas tinkamą kvalifikaciją teikti pirmąją pagalbą turintis personalas, bet ir greitosios pagalbos paslaugas turi teikti ne pelno organizacijos ar asociacijos ir turi būti aišku, kad būtina skubi pagalba<...>“

Bylos esmė:

Ginčas kilo dviejose bylose dėl to, kad Ulss 5 Polesana (Italija) tiesiogiai sudarė greitosios pagalbos transporto paslaugų sutartį.

Savo keliais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymus priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punktas, turi būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos į šioje nuostatoje numatytos išimties taikymo sritį patenka, kai nėra skubos, viena vertus, greitosios medicinos pagalbos paslaugos, kurias teikiant transporto priemonėje turi būti vienas vairuotojas skubios pagalbos specialistas ir bent vienas skubios pagalbos specialistas, turintis kvalifikaciją ir įgūdžių, įgytų baigus tam tikrą mokymo kursą ir išlaikius skubios pagalbos dalykų egzaminą, ir, kita vertus, transportavimo paslaugos, numatytos apibrėžiant esminius pagalbos lygius, teikiamos skubios pagalbos priemonėmis.

Kaip matyti iš ankstesnės Teisingumo Teismo praktikos, Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punkto nuostatoje numatyta viešojo pirkimo sutarčių sudarymo taisyklių išimtis pavojaus prevencijos paslaugų naudai taikoma tik tam tikroms skubios pagalbos paslaugoms, kurias teikia ne pelno organizacijos ar asociacijos, ir turėtų galioti tik tose srityse, kuriose tai griežtai būtina (2019 m. kovo 21 d. Sprendimo Falck Rettungsdienste ir Falck, C 465/17, 43 punktas). Šioje nuostatoje numatytas viešųjų pirkimų taisyklių netaikymas neatsiejamai susijęs su skubios pagalbos paslaugos buvimu, todėl vien kvalifikuoto personalo buvimo greitosios medicinos pagalbos automobilyje nepakanka, kad būtų galima konstatuoti greitosios pagalbos paslaugos, žymimos BVPŽ kodu CPV 85143000-3, buvimą (2019 m. kovo 21 d. Sprendimo Falck Rettungsdienste ir Falck, C 465/17, 44 ir 45 punktai).

Vis dėlto esant skubai, kuri yra bent potencialiai, kai reikia transportuoti pacientą, kurio sveikatos būklė vežant gali pablogėti, o šią riziką iš principo turėtų būti galima įvertinti objektyviai, vežimas greitosios medicinos pagalbos automobiliu teikiant kvalifikuotą priežiūrą gali patekti į Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punkte numatytos viešojo pirkimo sutarčių sudarymo taisyklių išimties taikymo sritį (2019 m. kovo 21 d. Sprendimo Falck Rettungsdienste ir Falck, C 465/17, 46 ir 49 punktai). Taigi, tam, kad būtų galima taikyti šią išimtį, ne tik būtinas tinkamą kvalifikaciją teikti pirmąją pagalbą turintis personalas, bet ir greitosios pagalbos paslaugas turi teikti ne pelno organizacijos ar asociacijos ir turi būti aišku, kad būtina skubi pagalba.

Taigi į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punktas, siejamas su minėtos direktyvos 28 konstatuojamąja dalimi, turi būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos į šioje nuostatoje numatytos išimties taikymo sritį, nesant skubos, patenka, viena vertus, greitosios medicinos

Pastabos:

¹2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

²Direktyvos 2014/24/ES 10 straipsnio „Specialios išimties paslaugų pirkimo sutarčių atveju“ h punkte nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma viešojo paslaugų pirkimo sutartims dėl:

<...>

h) civilinės gynybos, civilinės saugos ir pavojaus prevencijos paslaugų, kurias teikia ne pelno organizacijos ar asociacijos ir kurių BVPŽ kodai yra 75250000-3 [gaisrininkų ir gelbėjimo paslaugos], 75251000-0 [gaisrininkų paslaugos], 75251100-1 [gaisrų gesinimo paslaugos], 75251110-4 [priešgaisrinės apsaugos paslaugos], 75251120-7 [kovos su miškų gaisrais paslaugos], 75252000-7 [gelbėjimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

pagalbos paslaugos, kurias teikiant transporto priemonėje turi būti vienas vairuotojas skubios pagalbos specialistas ir bent vienas skubios pagalbos specialistas, turintys kvalifikaciją ir įgūdžių, įgytų baigus tam tikrą mokymo kursą ir išlaikius skubios pagalbos dalykų egzaminą, ir, kita vertus, transportavimo paslaugos, numatytos apibrėžiant esminius pagalbos lygius, teikiamos skubios pagalbos priemonėmis.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=215781&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1415059>

paslaugos], 75222000-8 [civilinės gynybos paslaugos], 98113100-9 [branduolinės saugos paslaugos] ir 85143000-3 [greitosios pagalbos paslaugos], išskyrus pacientams vežti skirtas greitosios pagalbos paslaugas

2019 m.

**9. Teisingumo Teismo 2019 m. birželio 19 d. prejudicinis sprendimas byloje Meca Srl
prieš Comune di Napoli,
dalyvaujant Sirio Srl**

C-41/18

„<...>Sajungos teisės aktų leidėjas ketino perkančiajai organizacijai – ir tik jai – suteikti įgaliojimus dalyvių atrankos etape įvertinti, ar kandidatas arba dalyvis turi būti pašalintas iš viešojo pirkimo procedūros<...>“

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 2014/24/ES¹ dėl viešųjų pirkimų 57 straipsnio 4 dalies² išaiškinimo ir valstybės narės teisės įstatyme nustatyti nuostatą, neleidžiančią perkančiajai organizacijai vertinti tiekėjo patikimumo (nepatikimumo) klausimo, kol ankstesnės sutarties nutraukimas yra užginčytas teisme.

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Meca Srl* ir *Comune di Napoli* (Neapolio savivaldybė, Italija) ginčą dėl Neapolio savivaldybės sprendimo leisti toliau dalyvauti konkurse *Sirio Srl*, kuri yra padariusi esminį ankstesnės mokinių

¹2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

maitinimo paslaugų sutarties pažeidimą, dėl kurio sutartis su ja nutraukta, tačiau šį nutraukimą *Sirio Srl* yra apskundusi teisme.

Teisingumo Teismas, nagrinėdamas šią bylą, pažymėjo du aspektus:

- pirma, valstybės narės ribotą diskreciją reglamentuoti pašalinimo pagrindus, kai Direktyvoje nėra nuorodos į nacionalinę teisę. Ankstesnėje jurisprudencijoje, tais atvejais, kai Teisingumo Teismas turėjo aiškinti neprivalomus pašalinimo pagrindus, dėl nuostatų, kuriose nėra nuorodos į nacionalinę teisę, jis nustatė griežtesnes šių valstybių diskrecijos ribas ir pats apibrėžė neprivalamo pašalinimo pagrindo taikymo sritį (2012 m. gruodžio 13 d. Sprendimo Forposta ir ABC Direct Contact, 25–31 punktai);
- antra, perkančiosios organizacijos teisę pačiai priimti sprendimą dėl tiekėjo patikimumo. Teisingumo Teismas pabrėžė, kad kiekvienos perkančiosios organizacijos teisė pašalinti konkurso dalyvį iš viešojo pirkimo procedūros visų pirma yra skirta tam, kad ji galėtų įvertinti kiekvieno konkurso dalyvio sąžiningumą ir patikimumą, kaip matyti iš Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies c ir g punktų ir 101 konstatuojamosios dalies. Abu pašalinimo pagrindai grindžiami svarbiausiu sutartį sudariusio konkurso laimėtojo santykių su perkančiąja organizacija veiksnium – laimėtojo patikimumu, kuriuo grindžiamas perkančiosios organizacijos pasitikėjimas juo. Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino perkančiajai organizacijai – ir tik jai – suteikti įgaliojimus dalyvių atrankos etape įvertinti, ar kandidatas arba dalyvis turi būti pašalintas iš viešojo pirkimo procedūros.

Papildomai Teisingumo Teismas nurodė, kad tokia nacionalinė taisyklė, kokia numatyta Viešųjų pirkimų kodekso 80 straipsnio 5 dalies c punkte (“<...>Tokie sunkūs profesiniai nusižengimai apima: didelius trūkumus vykdant ankstesnę viešojo pirkimo ar koncesijos sutartį, dėl kurių sutartis buvo nutraukta anksčiau laiko, ir tai nebuvo užginčyta teisme arba buvo patvirtinta pasibaigus teismo procesui <...>) aiškiai neskatina konkurso laimėtojo, dėl kurio buvo priimtas sprendimas nutraukti ankstesnę viešojo pirkimo sutartį, imtis taisomųjų priemonių. Dėl to tokia taisyklė gali prieštarauti Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 6 dalies reikalavimams.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2014/24 57 straipsnio 4 dalies c ir g punktai turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės normą, pagal kurią, jeigu teisme pareiškiamas ieškinys dėl sprendimo nutraukti viešojo pirkimo sutartį, kurį perkančioji organizacija priėmė dėl didelių

² Direktyvos 2014/24/ES 57 straipsnio 4 dalis: ”Perkančiosios organizacijos gali pašalinti arba gali būti valstybių narių įpareigotos pašalinti iš dalyvavimo pirkimo procedūroje [pirkimo procedūros] ekonominės veiklos vykdytojams esantiems [vykdytojams, esančius] bet kurioje iš šių situacijų:

<...>

c) kai perkančioji organizacija gali tinkamomis priemonėmis įrodyti, kad ekonominės veiklos vykdytojas yra kaltas dėl sunkaus profesinio nusižengimo, dėl kurio galima abejoti jo sąžiningumu;

<...>

g) kai ekonominės veiklos vykdytojas vykdydamas ankstesnę viešąją [viešojo pirkimo] sutartį, ankstesnę sutartį su perkančiuoju subjektu arba ankstesnę koncesijos sutartį, nustatytą esminį reikalavimą vykdė su dideliais arba nuolatiniais trūkumais ir dėl to ta ankstesnė sutartis buvo

trūkumų ją vykdant, perkančioji organizacija, kuri paskelbia naują konkursą, atrankos etape negali vertinti ekonominės veiklos vykdytojo, su kuriuo sudaryta sutartis buvo nutraukta, patikimumo.

nutraukta anksčiau laiko, buvo pareikalauta atlyginti žalą ar taikomos kitos panašios sankcijos; <...>”

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=BE196980B6150D8A81E1F7018E4D2EA4?text=&docid=215214&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2238296>

...

2019 m.
8. Teisingumo Teismo 2019 m. birželio š d. prejudicinis sprendimas byloje
P. M., N. G.d.M., P. V.d.S.
prieš Ministerraad

C-264/18

„<...> viešųjų pirkimų procedūrų derinimu Sąjungos lygmeniu siekiama pašalinti galimas šių procedūrų sukurtas laisvo paslaugų ir prekių judėjimo kliūtis, taigi ir saugoti vienoje valstybėje narėje įsteigtų ūkio subjektų, norinčių siūlyti prekes ar paslaugas kitoje valstybėje narėje įsteigtoms perkančiosioms organizacijoms, interesus<...>“

Bylos esmė:

2017 m. sausio 16 d. pareiškėjai pagrindinėje byloje P. M., N. G.d.M. ir P. V.d.S., kurie yra advokatai ir diplomuoti teisininkai, kreipėsi į Grondwettelijk Hof (Belgijos Konstitucinis Teismas) su prašymu pripažinti negaliojančiomis Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatas, kuriomis į šio įstatymo taikymo sritį neįtraukiamos tam tikros teisinės, arbitražo ir taikinimo paslaugos.

Grondwettelijk Hof (Konstitucinis Teismas) nutarė pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2014/24]¹ 10 straipsnio c punktas ir d punkto i, ii ir v papunkčiai suderinami su vienodo požiūrio principu, prireikus aiškinamu kartu su subsidiarumo principu ir [SESV] 49 ir 56 straipsniais, tiek, kiek pagal minėtas direktyvos

¹2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

nuostatas jose nurodytoms paslaugoms netaikomos direktyvoje nustatytos viešųjų pirkimų taisyklės, nors šiomis taisyklėmis užtikrinama nesuvaržyta konkurencija ir laisvas judėjimas vykdant viešuosius paslaugų pirkimus?“

Pirma, dėl subsidiarumo principo ir dėl SESV 49 ir 56 straipsnių laikymosi primintina, kad, viena vertus, pagal ESS 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą subsidiarumo principą srityse, kurios nepriklauso Sąjungos išimtinai kompetencijai, ji ima veikti tik tada ir tokiu mastu, kai numatomo veiksmo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o Sąjungos lygiu dėl numatomo veiksmo masto arba poveikio juos pasiekti būtų geriau (šiuo klausimu žr. 2016 m. gegužės 4 d. Sprendimo *Philip Morris Brands ir kt.*, C-547/14, 215 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

Iš to, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas į Direktyvos 2014/24 taikymo sritį neįtraukė paslaugų, nurodytų jos 10 straipsnio c punkte ir d punkto i, ii ir v papunkčiuose, neišvengiamai išplaukia, kad jis manė, jog patys nacionalinių įstatymų leidėjai turi nustatyti, ar šioms paslaugoms turėtų būti taikomos viešųjų pirkimų taisyklės. Taigi negalima teigti, kad šios nuostatos buvo priimtos pažeidžiant subsidiarumo principą.

Kalbant apie Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkte nurodytas arbitražo ir taikinimo paslaugas, pažymėtina, kad jos 24 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, jog arbitražo ir taikinimo paslaugas, taip pat kitų panašių alternatyvaus ginčų sprendimo formų paslaugas teikiantys įstaigos ar asmenys atrenkami tokiu būdu, kuris negali būti reglamentuojamas viešųjų pirkimų taisyklių. Kiek tai susiję su Direktyvos 2014/24 10 straipsnio d punkto i ir ii papunkčiuose numatytais teisininkų teikiamomis paslaugomis, iš šios direktyvos 25 konstatuojamosios dalies matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas atsižvelgė į tai, kad tokias teisines paslaugas paprastai teikia įstaigos arba asmenys, skiriami ar atrenkami tokiu būdu, kuris kai kuriose valstybėse narėse negali būti reglamentuojamas viešųjų pirkimų taisyklių, todėl šių teisinių paslaugų nereikėjo įtraukti į nurodytos direktyvos taikymo sritį. Kiek tai susiję su Direktyvos 2014/24 10 straipsnio d punkto v papunktyje numatytais teisinėmis paslaugomis, kurios, nors ir retai, yra susijusios su viešosios valdžios funkcijų vykdymu, pažymėtina, kad pagal SESV 51 straipsnį tokia veikla, taigi ir tokios paslaugos, nepatenka į šios Sutarties nuostatų dėl įsisteigimo laisvės, o pagal SESV 62 straipsnį – į nuostatų dėl laisvės teikti paslaugas taikymo sritį.

Į pateiktą klausimą reikia atsakyti: jį išnagrinėjus nenustatyta nieko, kas galėtų turėti įtakos Direktyvos 2014/24 10 straipsnio c punkto ir d punkto i, ii ir v papunkčių galiojimui, atsižvelgiant į vienodo požiūrio, subsidiarumo principus ir SESV 49 ir 56 straipsnius.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=214763&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&oc=c=first&part=1&cid=2152948>

2019 m.

7. Teisingumo Teismo 2019 m. birželio 4 d. prejudicinis sprendimas byloje

Consorzio Nazionale Servizi Società Cooperativa (CNS)

prieš Gruppo Torinese Trasporti GTT SpA,

dalyvaujant

Consorzio Stabile Gestione Integrata Servizi Aziendali GISA, La Lucente SpA, Dussmann Service Srl, So.Co.Fat. SC,

C-425/18

„<...>konkurencijos taisyklių pažeidimas, ypač jeigu už jį skiriama bauda, yra pašalinimo pagrindas, patenkantis į Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punkto taikymo sritį<...>“

Bylos esmė:

Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/18/ES¹ 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punktas² turi būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionalinės teisės nuostatą, kaip antai Viešojo pirkimo sutarčių kodekso 38 straipsnio 1 dalies f punktą, kuri aiškinama taip, kad ūkio subjekto „rimtas profesinis nusižengimas“ neapima konkurencijos taisykles pažeidžiančių veiksmų, kurie nustatyti ir už kuriuos skirta sankcija teismo patvirtintu nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos sprendimu, – ir kuri užkerta kelią perkančiosioms organizacijoms savarankiškai įvertinti tokius pažeidimus tam, kad prireikus šis ūkio subjektas galėtų būti pašalinamas iš viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros.

Kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalyje nereikalaujama, kad joje nurodyti pašalinimo pagrindai nacionaliniu lygmeniu būtų taikomi vienodai, nes valstybės narės turi galimybę šių pašalinimo pagrindų iš viso netaikyti arba juos įtraukti į nacionalinės teisės aktus ir jiems suteikti tokį griežtumo laipsnį, kuris kiekvienu atveju gali skirtis atsižvelgiant į nacionaliniu lygmeniu vyraujančias teises, ekonomines ar socialines aplinkybes. Tokiomis

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

² Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

aplinkybėmis valstybės narės turi teisę šioje nuostatoje įtvirtintus kriterijus sušvelninti arba juos taikyti lanksčiau (2016 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Connexion Taxi Services*, C-171/15, 29 punktą).

Visgi Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punkte, skirtingai nei tos pačios pastraipos a, b, e ir f punktuose numatytose nuostatose, susijusiose su pašalinimo pagrindais, nedaroma nuoroda į nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus, tačiau tos pačios 2 dalies antroje pastraipoje nurodyta, jog valstybės narės, remdamosi nacionaline teise ir laikydamosi Sąjungos teisės, apibrėžia šios straipsnio dalies įgyvendinimo sąlygas (2012 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Forposta ir ABC Direct Contact*, C-465/11, 25 punktą), tokiu atveju valstybių narių diskrecija yra siauresnė. Teisingumo Teismas turi nustatyti tokio neprivalomo pašalinimo pagrindo taikymo apimtį.

Sąvoka „profesinis nusižengimas“ apima bet kokią neteisėtą veiką, kuri turi įtakos pasitikėjimui atitinkamo ūkio subjekto profesionalumu (2012 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Forposta ir ABC Direct Contact*, C-465/11, 27 punktą), jo sąžiningumui ar patikimumui. Todėl konkurencijos taisyklių pažeidimas, ypač jeigu už jį skiriama bauda, yra pašalinimo pagrindas, patenkantis į Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punkto taikymo sritį.

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punktas turi būti aiškinamas kaip draudžiantis nacionalinės teisės nuostatą, kaip antai nagrinėjamą pagrindinėje byloje, kuri aiškinama taip, kad ūkio subjekto „rimtas profesinis nusižengimas“ neapima konkurencijos taisyklės pažeidžiančių veiksmų, kurie nustatyti ir už kuriuos skirta sankcija teismo patvirtintu nacionalinės konkurencijos priežiūros institucijos sprendimu, – ir kuri užkerta kelią perkančiosioms organizacijoms savarankiškai įvertinti tokius pažeidimus tam, kad prireikus šis ūkio subjektas galėtų būti pašalinamas iš viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=214881&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2138415>

pirmos pastraipos d punktas:

„<...> 2. Ūkio subjektas gali būti pašalintas iš dalyvavimo pirkime [iš pirkimo procedūros], jei:

<...> d) jis pripažintas kaltu dėl rimto profesinio nusižengimo, kuris yra įrodytas bet kokiomis priemonėmis, kurias perkančioji organizacija gali pateikti [pagrįsti]; <...>”

2019 m.

**6. Teisingumo Teismo 2019 m. gegužės 8 d. prejudicinis sprendimas byloje Stadt Euskirchen
prieš Rhenus Veniro GmbH & Co. KG,
dalyvaujant: SVE Stadtverkehr Euskirchen GmbH, RVK Regionalverkehr Köln GmbH**

C-253/18

Bylos esmė:

2016 m. gruodžio 8 d. Oiskircheno miestas *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* priede paskelbė išankstinę informacinę skelbimą apie ketinimą tiesiogiai sudaryti sutartį dėl viešųjų keleivinio transporto autobusais ir kitomis transporto priemonėmis paslaugų teikimo, su *SVE Stadtverkehr Euskirchen GmbH* (toliau – SVE), Oiskircheno miestui visiškai priklausančia bendrove. Kadangi SVE neturėjo nei transporto priemonės, nei vairuotojo, kad pati galėtų vykdyti viešojo pirkimo sutartį, ji nurodė ketinanti sudaryti subteikimo sutartį su *RVK Regionalverkehr Köln GmbH* (toliau – RVK). *Rhenus Veniro* padavė skundą kompetentingai *Vergabekammer* (Viešųjų pirkimų bylas nagrinėjanti komisija, Vokietija) dėl planuojamo tiesioginio sutarties sudarymo.

Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo prašo paaiškinti, ar 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinančio Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70 (toliau – Reglamentas Nr. 1370/2007) 5 straipsnio 2 dalis¹ taikoma tiesioginiam sutarties dėl viešųjų keleivinio transporto autobusais paslaugų teikimo, kuri nėra koncesijos sutartis, sudarymui, ir, jeigu taip, ar šia nuostata leidžiama vidaus operatoriui didžiąją dalį šių paslaugų pavesti teikti bendrovei, kurioje jis turi tik 2,5 % akcijų.

Teisingumo Teismas pabrėžė, jog dėl sutarčių, kurios paprastai patenka į Direktyvos 2004/17 arba Direktyvos 2004/18 materialinę ir *ratione temporis* taikymo sritį, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tiesioginiam sutarčių dėl viešųjų keleivinio transporto autobusais paslaugų teikimo, kurios nėra koncesijos sutartys, kaip jos suprantamos pagal tas direktyvas, sudarymui taikoma ne Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalis, bet tiesioginio sutarčių sudarymo tvarka, susiformavusi remiantis šiomis direktyvomis (šiuo klausimu žr. 2019 m. kovo 21 d. Sprendimo *Verkehrsbetrieb Hüttebräucker ir Rhenus Veniro*, C-266/17 ir C-267/17, 73–76 punktus).

Pastabos:

¹ Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnyje numatyta: „<...>2. Išskyrus jei tai būtų draudžiama pagal nacionalinę teisę, vietos kompetentinga institucija – ar tai būtų integruotas keleivinio transporto viešąsias paslaugas teikianti atskira institucija, ar institucijų grupė – gali nuspręsti keleivinio transporto viešąsias paslaugas teikti pati arba tiesiogiai sudaryti viešųjų paslaugų sutartis su teisiškai atskiru subjektu, kurį vietos kompetentinga institucija, o institucijų grupės atveju – bent viena

Teisingumo Teismas į prejudicinį klausimą atsakė, kad Reglamento Nr. 1370/2007 5 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji netaikoma tiesioginiam sutarčių dėl viešųjų keleivinio transporto autobusais paslaugų teikimo, kurios nėra koncesijos sutartys, kaip jos suprantamos pagal Direktyvą 2014/23, sudarymui.

vietos kompetentinga
institucija, kontroliuoja
panašiai, kaip ji
kontroliuoja savo
padalinius.<...>”

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=213866&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2128429>

2019 m.

**5. Teisingumo Teismo 2019 m. gegužės 2 d. prejudicinis sprendimas byloje Lavorgna Srl
prieš Comune di Montelanico, Comune di Supino, Comune di Sgurgola, Comune di Trivigliano,
dalyvaujant GEA Srl**

C-309/18

<...> „visos sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir taisyklės skelbime apie pirkimą ar specifikacijose turi būti suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, kad leistų visiems deramai informuotiems ir rūpestingiems dalyviams suprasti jų tikslų reikšmę ir jas aiškinti vienodai, o perkančiajai organizacijai – veiksmingai patikrinti, ar dalyvių pasiūlymai atitinka konkrečiam pirkimui taikomus kriterijus“ <...>

Bylos esmė:

Savo prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvoje 2014/24/ES¹ nurodyti teisinio saugumo, vienodo požiūrio ir skaidrumo principai turi būti aiškinami taip, kad jiems prieštarauja nacionalinės teisės norma, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią, per viešojo pirkimo procedūrą pateiktame finansiniame pasiūlyme atskirai nenurodžius darbo sąnaudų, šis pasiūlymas atmetamas nesuteikiant galimybės ištaisyti trūkumą, įskaitant atvejį, kai pareiga atskirai nurodyti šias sąnaudas nebuvo nurodyta konkurso dokumentuose.

Montelanico savivaldybė 2017 m. rugsėjo 29 d. paskelbtoje atviro konkurso procedūroje laimėtoju pripažino *Gea Srl* po to, kai jai pasiūlė ištaisyti pasiūlymo trūkumus ir nurodyti savo darbo sąnaudas. *Lavorgna*, kuri užbaigus atrankos

Pastabos:

¹2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

procedūrą užėmė antrą vietą, kreipėsi į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą su ieškiniu, jame visų pirma prašė panaikinti tą sprendimą ir teigė, kad *Gea* turėjo būti pašalinta iš konkurso procedūros dėl to, kad savo pasiūlyme nenurodė darbo sąnaudų, nesuteikiant jai galimybės pasinaudoti trūkumų ištaisymo procedūra.

pirkimo
sudarymo
derinimo

sutarčių
tvarkos

Teisingumo Teismas pasisakė, kad vienodo požiūrio principas ir skaidrumo pareiga turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama pašalinti ekonominės veiklos vykdytoją iš viešojo pirkimo procedūros dėl to, kad šis neįvykdė pareigos, kuri aiškiai nenumatyta šio pirkimo dokumentuose arba galiojančiame nacionaliniame įstatyme, tačiau kyla nacionalinėms valdžios institucijoms ar nacionaliniams administraciniais teismams aiškinant šį įstatymą ir šiuos dokumentus ir užpildant tuose dokumentuose esančias spragas (2016 m. lapkričio 10 d. Nutarties *Spinosa Costruzioni Generali ir Melfi*, C-162/16, 32 punktas).

Be to remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija tuo atveju, jei pareigos buvo aiškiai nustatytos su viešuoju pirkimu susijusiuose dokumentuose numatant, kad už jų nesilaikymą šalinama iš procedūros, perkančioji organizacija negali leisti taisyti jokių trūkumų, susijusių su minėtų pareigų neįvykdymu (2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Ciclat*, C-199/15, 30 punktas).

Nagrinėjama atveju iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktos informacijos matyti, kad pareiga atskirai nurodyti darbo sąnaudas, už kurios nesilaikymą numatytas pašalinimas iš procedūros, aiškiai išplaukia iš skelbimo apie pagrindinėje byloje nagrinėjamą pirkimą paskelbimo metu galiojusį Viešųjų pirkimų kodekso 95 straipsnio 10 dalies ir 83 straipsnio 9 dalies nuostatų. Remdamasis Direktyvos 2014/24 56 straipsnio 3 dalimi, Italijos teisės aktų leidėjas šio kodekso 83 straipsnio 9 dalyje nusprendė trūkumų ištaisymo procedūros netaikyti, be kita ko, tiems atvejams, kai trūkstama informacija susijusi su darbo sąnaudomis. Todėl darytina išvada, kad bet kuris deramai informuotas ir įprastai rūpestingas pirkimo dalyvis iš esmės galėjo susipažinti su pagrindinėje byloje nagrinėjamai konkurso procedūrai taikytinomis atitinkamomis taisyklėmis, įskaitant pareigą finansiniame pasiūlyme nurodyti darbo sąnaudas.

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvoje 2014/24 nurodyti teisinio saugumo, vienodo požiūrio ir skaidrumo principai turi būti aiškinami taip, kad jiems neprieštarauja nacionalinės teisės norma, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią, per viešojo pirkimo procedūrą pateiktame finansiniame pasiūlyme atskirai nenurodžius darbo sąnaudų, šis pasiūlymas atmetamas nesuteikiant galimybės ištaisyti trūkumų, įskaitant atvejį, kai pareiga atskirai nurodyti šias sąnaudas nebuvo nurodyta konkurso dokumentuose, jeigu ši sąlyga ir atmetimo galimybė yra aiškiai numatytos su viešojo pirkimo procedūromis susijusioje nacionalinės teisės normoje, į kurią tuose dokumentuose buvo pateikta aiški nuoroda. Tačiau jeigu dėl konkurso nuostatų dalyviai neturi galimybės nurodyti šių sąnaudų savo finansiniuose pasiūlymuose, skaidrumo ir proporcingumo principai turi būti aiškinami taip, kad jiems neprieštarauja tai, jog dalyviams

leidžiama ištaisyti trūkumus ir įvykdyti pareigas, kurias numato nacionalinės teisės aktai šioje srityje, per perkančiosios organizacijos nustatytą terminą.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=213587&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2149843>

2019 m.

4. Teisingumo Teismo 2019 m. balandžio 4 d. prejudicinis sprendimas byloje Allianz Vorsorgekasse AG, dalyvaujant Bundestheater-Holding GmbH, Burgtheater GmbH, Wiener Staatsoper GmbH, Volksoper Wien GmbH, ART for ART Theaterservice GmbH, fair-finance Vorsorgekasse AG

C-699/17

<...> „kai reglamentuojant į atitinkamo Sąjungos teisės akto taikymo sritį nepatenkančias situacijas nacionalinės teisės aktuose numatomi tokie patys sprendimai kaip ir priimti tame teisės akte, egzistuoja aiškus Sąjungos interesas vienodai aiškinti perimtas šio teisės akto nuostatas, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje“ <...>

Bylos esmė:

Allianz Vorsorgekasse AG (toliau – *Allianz*) iškelė bylą dėl viešuosius pirkimus reglamentuojančių Europos Sąjungos teisės nuostatų taikymo *Bundestheater-Holding GmbH*, *Burgtheater GmbH*, *Wiener Staatsoper GmbH*, *Volksoper Wien GmbH*, *ART for ART Theaterservice GmbH* (toliau kartu vadinamos – nagrinėjamos bendrovės) ir *fair-finance Vorsorgekasse AG* (toliau – *fair-finance*) sudaromoms sutartims dėl įmokų, skirtų finansuoti išėtinėms išmokoms, mokamoms nagrinėjamų bendrovių darbuotojams, administravimo ir investavimo.

Austrijos teismas pateikė prejudicinius klausimus, ar Direktyvos 2014/24/ES¹ nuostatos ir SESV 49 ir 56 straipsniai bei iš jų kylantys vykdant viešuosius pirkimus privalomi vienodo požiūrio, nediskriminavimo ir skaidrumo principai yra taikytini perkančiosioms organizacijoms sudarant sutartis su profesinio aprūpinimo fondais dėl įmokų, kurių pagrindu bus mokamos išmokos, administravimo ir investavimo, jeigu sutarties sudarymui ir kartu fondo parinkimui turi pritarti darbuotojai arba jų atstovai.

Teisingumo Teismas pirmiausia pažymėjo, kad minėtos sutartys, atsižvelgiant į jų vertę, nepatenka į Direktyvos 2014/24/ES taikymo sritį, todėl nereikia atsakyti į klausimą, pateiktą dėl Direktyvos 2014/24.

Šiuo klausimu iš jurisprudencijos matyti, kad kai reglamentuojant į atitinkamo Sąjungos teisės akto taikymo sritį nepatenkančias situacijas nacionalinės teisės aktuose numatomi tokie patys sprendimai kaip ir priimti tame teisės akte, egzistuoja aiškus Sąjungos interesas vienodai aiškinti perimtas šio teisės akto nuostatas, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje (Sprendimo Borta, C 298/15, 33 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

Kalbant apie sutartį, kuri dėl savo vertės nepatenka į Direktyvos 2014/24/ES taikymo sritį, reikia atsižvelgti į Sutarties, visų pirma SESV 49 ir 56 straipsnių, pagrindines nuostatas ir bendruosius principus ir iš jų išplaukančius vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principus bei skaidrumo pareigą, jei atitinkama sutartis kelia aiškų tarptautinį susidomėjimą (Sprendimo Borta, C 298/15, 36 punktą). Šiuo klausimu pažymėtina, kad sutartis gali kelti tokį susidomėjimą, be kita ko, dėl jos sumos dydžio ir paslaugų vykdymo vietos, arba dėl konkrečių jos savybių (2018 m. balandžio 19 d. Sprendimo Oftalma Hospital, C 65/17, 40 punktą).

Aplinkybė, jog sprendimas sudaryti sutartį priimamas kolektyviniu susitarimu, nereikia, jog tokiai viešojo pirkimo sutarčiai netaikomos taisyklės viešojo pirkimo srityje (Sprendimo Komisija / Vokietija, C 271/08, 50 punktą).

Šiuo atveju sutartį sudaro darbdavys ir aprūpinimo fondas, o tai reiškia, kad darbdavys daro įtaką pasirenkant tokį fondą. Skaidrumo pareiga reikalauja, kad perkančioji organizacija užtikrintų pakankamą viešumo laipsnį, leidžiantį, pirma, atverti pirkimą konkurencijai ir, antra, patikrinti sutarties sudarymo procedūros nešališkumą (Sprendimo UNIS ir Beaudout Père et Fils, C 25/14 ir C 26/14, 39 punktą).

Visos sutarties sudarymo procedūros sąlygos ir taisyklės turi būti suformuluotos aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai, kad leistų visiems deramai informuotiems ir rūpestingiems konkurso dalyviams suprasti jų tikslia

Pastabos:

¹ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

reikšmę ir jas aiškinti vienodai, o perkančiajai organizacijai – veiksmingai patikrinti, ar konkurso dalyvių pasiūlymai atitinka konkrečiam pirkimui taikomus kriterijus (Sprendimo Unibet International, C 49/16, 46 punktas).

Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, Teisingumo Teimas į pateiktą klausimą atsako taip, kad SESV 49 ir 56 straipsniai, vienodo požiūrio ir nediskriminavimo principai bei skaidrumo pareiga turi būti aiškinami taip, kad jie taikytini darbdavio, kuris yra pagal viešąją teisę reglamentuojamas subjektas, ir profesinio aprūpinimo fondo sutarčiai, sudaromai siekiant administruoti ir investuoti įmokas, skirtas finansuoti išėtinėms išmokoms, mokamoms šio darbdavio darbuotojams, nors tokios sutarties sudarymas priklauso ne tik nuo minėto darbdavio valios, jam reikalingas ir darbuotojų arba darbo tarybos sutikimas.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=206983&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2428884>

2019 m.

**3. Teisingumo Teismo 2019 m. kovo 28 d. prejudicinis sprendimas byloje Idi Srl
prieš Agenzia Regionale Campania Difesa Suolo (Arcadis),
dalyvaujant Regione Campania**

C-101/18

<...> „valstybės narės turi galimybę šių pašalinimo pagrindų [pastaba – neprivalomų] iš viso netaikyti arba juos įtraukti į nacionalinės teisės aktus ir jiems suteikti tokį griežtumo laipsnį, kuris kiekvienu atveju galėtų skirtis, atsižvelgiant į nacionaliniu lygiu vyraujančias teises, ekonomines ar socialines aplinkybes“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 2004/18/EB ¹ 45 straipsnio 2 dalies² išaiškinimo.

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Idi Srl* ir *Agenzia Regionale Campana Difesa Suolo (Arcadis)* (Kampanijos regiono dirvožemio apsaugos agentūra, Italija) ginčą dėl to, kad laikinoji įmonių grupė (toliau – LĮG), kurios pagrindinė įmonė *Idi*, buvo pašalinta iš viešojo paslaugų pirkimo procedūros, kadangi tiekėjas yra pateikęs pareiškimą dėl galimybės sudaryti susitarimą su kreditoriais, pasilikdamas galimybę tik vėliau pateikti planą, kuriame būtų numatyta tęsti veiklą.

Pagal Italijos teisę, tokiu atveju, kai kartu su pareiškimu sudaryti susitarimą su kreditoriais pateikiamas planas dėl tiekėjo veiklos tęsimo, tiekėjas viešajame pirkime gali būti laikomas priimtiniu. Dėl teisės dalyvauti viešajame pirkime tokiu atveju sprendžia teismas. Teismas nedavė LĮG leidimo dalyvauti viešajame pirkime.

Pirmiausia, Teisingumo Teismas priminė, kad 45 straipsnio 2 dalyje nurodytų septynių neprivalomų pašalinimo atvejų, susijusių su kandidatų profesiniu sąžiningumu, mokumu arba patikimumu, taikymas paliekamas valstybių narių diskrecijai (2016 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Connexion Taxi Services*, C-171/15, 28 punktą). Minėtos direktyvos 45 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad valstybės narės, remdamosi nacionaline teise ir atsižvelgdamos į Sąjungos teisę, apibrėžia šios straipsnio dalies įgyvendinimo sąlygas.

Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalyje nereikalaujama, kad joje nurodyti pašalinimo pagrindai Sąjungos lygiu būtų taikomi vienodai, nes valstybės narės turi galimybę šių pašalinimo pagrindų iš viso netaikyti arba juos įtraukti į nacionalinės teisės aktus ir jiems suteikti tokį griežtumo laipsnį, kuris kiekvienu atveju galėtų skirtis, atsižvelgiant į nacionaliniu lygiu vyraujančias teises, ekonomines ar socialines aplinkybes. Tokiomis aplinkybėmis valstybės narės turi teisę šioje nuostatoje įtvirtintus kriterijus sušvelninti arba juos taikyti lanksčiau (2016 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Connexion Taxi Services*, C-171/15, 29 punktą).

Šioje byloje, kaip matyti iš nacionalinės teisės aktų, pareiškimo dėl galimybės sudaryti susitarimą su kreditoriais pateikimas lemia tai, kad kreditoriai negali Bankroto įstatymo nustatytu laikotarpiu pradėti proceso dėl skolininko turto ir apriboti ieškovo teisių į jo turimą turtą, nes nuo tokio pareiškimo pateikimo jis negali pats vienas – t. y. be teismo leidimo – imtis skubių šio turto specialaus administravimo priemonių. Taigi, šio pareiškimo pateikimas, net nesant

Pastabos:

¹ 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

²Direktyvos 2004/18 45 straipsnio „Asmeninė kandidato arba dalyvio padėtis“ 2 dalyje numatyta: „Ūkio subjektas gali būti pašalintas iš dalyvavimo pirkime [pirkimo procedūros], jei:

- a) jis yra bankrutavęs arba likviduojamas, jei jo veiklą administruoja teismas, jei jis yra susitaręs su kreditoriais, jei jis sustabdė savo verslą arba yra kitoje analogiškoje padėtyje, kuri atsirado dėl panašios procedūros pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus;
- b) jam iškelta bankroto, įsakymo dėl likvidavimo ar jo veiklos administravimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

jurisdikciją turinčio teismo sprendimo, vertintinas kaip Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punkte numatytos susitarimo su kreditoriais procedūros pradžia.

Į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/18 45 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punktas turi būti aiškinamas taip, kad juo nedraudžiama nacionalinės teisės nuostata, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, pagal kurią leidžiama pašalinti iš viešųjų pirkimų procedūros ekonominės veiklos vykdytoją, kuris sprendimo dėl pašalinimo dieną yra pateikęs pareiškimą dėl galimybės sudaryti susitarimą su kreditoriais, pasilikdamas galimybę pateikti planą, kuriame numatyta tęsti veiklą.

byla, yra susitarta su kreditoriais [jam taikoma susitarimo su kreditoriais procedūra] arba jo atžvilgiu yra vykdomas panašus procesas pagal nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus;

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=4B126CC2936FB4D5DFCD46CE0E98785B?text=&docid=212329&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2130356>

2019 m.

2. Teisingumo Teismo 2019 m. kovo 21 d. prejudicinis sprendimas byloje Falck Rettungsdienste GmbH, Falck A/S prieš Stadt Solingen, dalyvaujant Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch Land eV, Malteser Hilfsdienst eV, Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Solingen

C-465/17

<...> „tuomet, kai Sąjungos teisės nuostatoje nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, tam, kad būtų nustatyta jos prasmė ir apimtis, jos turinys visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinamas autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamu reglamentavimu siekiamą tikslą“ <...>

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 2014/24/ES¹ 10 straipsnio h punkto išaiškinimo.

Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Falck Rettungsdienste GmbH ir Falck A / S* ginčą su Stadt Soligen (Zolingen miestas, Vokietija) dėl tiesioginio sutarties „Gelbėjimo paslaugų teikimas Zolingen – Projektas Nr. V16737/128“, padalytos į pirkimo dalis Nr. 1 ir Nr. 2 (toliau – ginčijama sutartis), sudarymo, prieš tai nepaskelbus skelbimo apie pirkimą Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje. 2016 m. kovo mėn. Zolingen miestas (Vokietija) nusprendė sudaryti naują sutartį dėl gelbėjimo paslaugų penkerių metų laikotarpiui. 2016 m. gegužės 11 d. jis pakvietė keturias humanitarines organizacijas (trys iš jų yra proceso prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme dalyvės) pateikti pasiūlymus. Išnagrinėjus pasiūlymus ginčijamą sutartį nuspręsta sudaryti atitinkamai su *Arbeiter-Samariter-Bund Regionalverband Bergisch Land eV* ir *Malteser Hilfsdienst eV* (vienai atiteko viena pirkimo dalis, o kitai – kita).

Oberlandesgericht Düsseldorf (Diuseldorfo apeliacinis apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui prejudicinius klausimus:

1 ir 4. *Pirmuoju ir ketvirtuoju* klausimais, kurie nagrinėtini kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos [2014/24] 10 straipsnio h punktas turi būti aiškinamas taip, kad, pirma, sveikatos priežiūros paslaugų ir pagalbos teikimas greitosios pagalbos automobilyje pacientams, kuriems reikalingas skubus gydymas, kai ją teikia skubios pagalbos specialistas ir (arba) paramedikas, ir, antra, vežimas greitosios medicinos pagalbos automobiliu teikiant kvalifikuotą priežiūrą patenka į „pavojaus prevencijos paslaugų“ sąvoką, todėl šių paslaugų BVPŽ kodai atitinkamai yra 75252000-7 (gelbėjimo paslaugos) ir 85143000-3 (greitosios pagalbos paslaugos), vadinasi, ši direktyva joms netaikoma, arba, ar šios paslaugos yra „pacientams vežti skirta greitosios pagalbos paslauga“, kurioms dėl to taikoma speciali tvarka, nustatyta socialinėms ir kitoms specialioms paslaugoms.

Teisingumo Teismas pažymėjo, kad Direktyvoje 2014/24 neapibrėžta „pavojaus prevencijos“ sąvoka ir kad iš suformuotos jurisprudencijos ir vienodo Sąjungos teisės taikymo ir lygybės principo reikalavimų matyti, jog tuomet, kai Sąjungos teisės nuostatoje nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, tam, kad būtų nustatyta jos prasmė ir apimtis,

Pastabos:

¹2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo

²Direktyvos 2014/24/ES 10 straipsnio „Specialios išimties paslaugų pirkimo sutarčių atveju“ h punkte nustatyta:

„Ši direktyva netaikoma viešojo paslaugų pirkimo sutartims dėl:

<...>

h) civilinės gynybos, civilinės saugos ir pavojaus prevencijos paslaugų, kurias teikia ne pelno organizacijos ar asociacijos ir kurių BVPŽ kodai yra 75250000-3 [gaisrininkų ir gelbėjimo paslaugos], 75251000-0 [gaisrininkų paslaugos], 75251100-1 [gaisrų gesinimo

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

jos turinys visoje Sąjungoje paprastai turi būti aiškinamas autonomiškai ir vienodai, atsižvelgiant į nuostatos kontekstą ir nagrinėjamo reglamentavimo siekiamą tikslą (Sprendimo *Ekro*, C-327/82, 11 punktas, ir Sprendimo *Linster*, C-287/98, 43 punktas).

Aiškinant Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punktą tiek pažodžiui, tiek pagal kontekstą išplaukia, kad „pavojaus prevencija“ apima ir masinį pavojų, ir pavojų atskiram asmeniui. Reikalaujant, kad pavojaus prevencija būtų didelio masto, ši sąvoka netektų savarankiško turinio, nes nuolat būtų painiojama su civiline sauga arba civiline gynyba. Taigi, kai Sąjungos teisės nuostata gali būti aiškinama keleriopai, pirmenybė turi būti teikiama aiškinimui, kuris padeda išsaugoti jos veiksmingumą (Sprendimo *Komisija / Prancūzija*, C-434/97, 21 punktas).

Teisingumo Teismas konstatavo, kad į pirmąjį ir ketvirtąjį klausimus reikia atsakyti, kad Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punktas turi būti aiškinamas taip, kad jame numatyta viešojo pirkimo sutarčių sudarymo taisyklių taikymo išimtis apima pagalbos teikimą greitosios pagalbos automobilyje pacientams, kuriems reikalingas skubus gydymas, kai ją teikia skubios pagalbos specialistas ir (arba) paramedikas, kuriam priskirtinas BVPŽ kodas 75252000-7 (gelbėjimo paslaugos), ir vežimą greitosios medicinos pagalbos automobiliu teikiant kvalifikuotą priežiūrą, kuriam priskirtinas BVPŽ kodas 85143000-3 (greitosios pagalbos paslaugos), su sąlyga, kad, kiek tai susiję su pastarąja paslauga, vežimą faktiškai vykdo tinkamą kvalifikaciją teikti pirmąją pagalbą turintis personalas, o pacientui kyla pavojus, kad jį vežant gali pablogėti jo sveikatos būklė.

2 ir 3. *Antruoju ir trečiuoju* klausimus teismas siekai išsiaiškinti šiuos klausimus: Ar Direktyvos 2014/24/ES 10 straipsnio h punktas gali būti aiškinamas taip, kad „ne pelno organizacijos ar asociacijos“ pirmiausia yra humanitarinės organizacijos, kurios pagal nacionalinę teisę yra pripažintos civilinės saugos ir civilinės gynybos organizacijomis? Ar „ne pelno organizacijų ar asociacijų“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2014/24/ES 10 straipsnio h punktą, tikslas yra vykdyti viešųjų paslaugų užduotį, jos nesiekia pelno, o galimas pelnas reinvestuojamas siekiant organizacijos tikslo?

Teisingumo Teismas išaiškino, kad „ne pelno organizacijos ar asociacijos“, kaip jos suprantamos pagal Direktyvos 2014/24 10 straipsnio h punktą, yra organizacijos ar asociacijos, kurių paskirtis – vykdyti socialines užduotis, kurios neturi komercinio tikslo ir gaunamą pelną reinvestuoja tam, kad pasiektų organizacijos ar asociacijos tikslą.

paslaugos], 75251110-4
[priešgaisrinės apsaugos
paslaugos], 75251120-7
[kovos su miškų gaisrais
paslaugos], 75252000-7
[gelbėjimo paslaugos],
75222000-8 [civilinės
gynybos paslaugos],
98113100-9 [branduolinės
saugos paslaugos] ir
85143000-3 [greitosios
pagalbos paslaugos],
išskyrus pacientams vežti
skirtas greitosios pagalbos
paslaugas.

Bylos nuoroda: <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62017CJ0465&lang1=en&lang2=LT&type=TXT&ancre=>

2019 m.

**1. Teisingumo Teismo 2019 m. vasario 28 d. prejudicinis sprendimas byloje Konkurensverket
prieš SJ AB**

C-388/17

<...> „ *terminų, kurių apibrėžtis Sąjungos teisėje nepateikiama, reikšmė ir apimtis turi būti nustatoma remiantis jų įprasta reikšme bendrinėje kalboje, kartu atsižvelgiant į kontekstą, kuriame jos vartojamos, ir teisės aktų, kuriuose jos įtvirtintos, tikslus*“ <...>

Bylos esmė:

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Direktyvos 2004/17/ES¹ 5 straipsnio² išaiškinimo.

SJ, ribotos atsakomybės bendrovė, vykdanči geležinkelių transporto veiklą, kurios visas kapitalas priklauso Švedijos valstybei, 2012 m. sausio mėn. sudarė dvi sutartis (maždaug 5 502 306 EUR ir 5 895 328 EUR), dėl jos eksploatuojamų traukinių valymo paslaugų, prieš tai nesurengusi viešojo pirkimo konkurso dėl šių sutarčių sudarymo, už ką Konkurencijos Taryba prašė teismo skirti baudą.

Šiomis aplinkybėmis *Högsta förvaltningsdomstolen* (Vyriausiasis administracinis teismas) nutarė pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus, į kuriuos Teisingumo Teismas pateikė atsakymus:

Dėl pirmojo klausimo

„1. Ar Direktyvos 2004/17 5 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą reikia aiškinti taip, kad transporto paslaugų srityje egzistuoja tinklas, kai transporto paslaugos valstybės administruojamame geležinkelių tinkle, kuriame

Pastabos:

¹2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo

² Direktyvos 2004/17 5 straipsnyje „Transporto paslaugos“ numatyta:

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

vykdomas nacionalinis ir tarptautinis geležinkelių eismas, teikiamos pagal Direktyvą 2012/34 įgyvendinančias nacionalinės teisės aktų nuostatas, kuriose numatytas geležinkelių infrastruktūros pajėgumų suteikimas pagal geležinkelių įmonių prašymus ir reikalavimas, kad visi prašymai, kiek tai įmanoma, būtų patenkinti?

Bylos atveju reikia konstatuoti, kad sąlygas, kuriomis įmonė teikia transporto paslaugas, nustato kompetentinga valstybės narės institucija, pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju – transporto institucija, veikianti kaip infrastruktūros valdytoja.

Taigi, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/17 5 straipsnio 1 dalies antra pastraipa turi būti aiškinama taip, jog geležinkelių transporto paslaugų srityje egzistuoja tinklas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, kai, taikant nacionalinės teisės aktus, kuriais perkeliama Direktyva 2012/34, transporto paslaugos teikiamos geležinkelio infrastruktūroje, prižiūrimoje nacionalinės institucijos, kuri paskirsto šios infrastruktūros pajėgumus, net jei privalo tenkinti geležinkelio įmonių prašymus, kol nepasiektos šių pajėgumų ribos.

Dėl antrojo klausimo

2. Ar Direktyvos 2004/17 5 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą reikia aiškinti taip, kad geležinkelių įmonės vykdoma veikla, kuri nurodyta Direktyvoje 2012/34 ir kuri apima transporto paslaugų teikimą visuomenei geležinkelių tinkle, yra šioje direktyvos nuostatoje nurodytas tinklo teikimas ar eksploatavimas?

Pagal suformuotą jurisprudenciją terminų, kurių apibrėžtis Sąjungos teisėje nepateikiama, reikšmė ir apimtis turi būti nustatoma remiantis jų įprasta reikšme bendrinėje kalboje, kartu atsižvelgiant į kontekstą, kuriame jos vartojamos, ir teisės aktų, kuriuose jos įtvirtintos, tikslus (žr. 2018 m. birželio 12 d. Sprendimo Louboutin ir Christian Louboutin, C 163/16, 20 punktą).

Šiuo klausimu pažymėtina, kad terminas „eksploatavimas“ turėtų būti suprantamas pagal savo įprastą prasmę, kaip nuoroda į objekto naudojimą arba naudojimąsi teise gauti iš jo pajamas. Taigi, geležinkelio įmonės atliekamas tinklų eksploatavimas apima teisę *naudotis* geležinkelių infrastruktūra, siekiant gauti pajamas.

„Tinklų teikimas“ yra išimtinė infrastruktūros valdytojo, o ne geležinkelio įmonės teisė. Terminas „tinklų teikimas“ Direktyvoje 2004/17 buvo nustatytas siekiant užtikrinti, kad ja numatomos viešųjų pirkimų procedūros taip

„1. Ši direktyva taikoma veikl[ai], susijusi[ai] su tinklu, teikiančių visuomenei paslaugas transportavimo geležinkeliais, automatinėmis sistemomis, tramvajais, troleibusais, autobusais arba perdavimo kabeliu srityje, teikimu arba eksploatavimu. Transporto paslaugų srityje laikoma, kad tinklas egzistuoja, kai paslauga yra teikiama pagal eksploatavimo sąlygas, kurias yra nustačiusi valstybės narės kompetentinga institucija, pavyzdžiui, numatomų aptarnauti maršrutų eksploatavimo sąlygas, numatomus suteikti pajėgumus arba paslaugos teikimo dažnumą.

EUROPOS SAJUNGOS TEISINGUMO TEISMO PRAKTIKOS APŽVALGA VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ BYLOSE

pat būtų taikomos fizinių tinklų, pavyzdžiui, geležinkelių, geležinkelio infrastruktūros, tunelių, tiltų ir geležinkelio pervažų, *valdymui*.

Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Direktyvos 2004/17 5 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa turi būti aiškinama taip, jog geležinkelio įmonės vykdoma veikla, kuri apima transporto paslaugų teikimą visuomenei naudojantis teise naudotis geležinkelių tinklu, yra „tinklų eksploatavimas“, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą.

Bylos nuoroda:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9A2A3B7A74DE56C454B38DAEFF9AF896?text=&docid=211187&pageIndex=0&doclang=LT&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2085523>